

טור דה ספורט

מאת: אסף לב

באש ובמים

הפעם נעסוק בצד אחר של הספורט. גברים ישראלים רבים, ובשנים האחרונות גם יותר ויותר נשים, אוהבים קבוצה מסוימת בענף ספורט כזה או אחר, בעיקר בכדורגל ובכדורסל. אדום, צהוב, ירוק או כחול – כל אוהד נאמן לצבע של הקבוצה שלו, הולך איתה באש ובמים ומעודד אותה תמיד, בניצחונות וגם באכזבות

זיכרון ילדות בסיסי שלי הוא משנת 1977 - צפייה בניצחון ההיסטורי של מכבי תל אביב על הענקים מרוסיה והמריבה של אמי עם אבי על כך שהוא העיר אותי ואת אחי (את אחותי, אז בת ארבע, הוא לא העיר) כדי לראות "היסטוריה בהתהוות". אף שהספורט מלווה אותי בקביעות מאז אותו משחק, מעולם לא חשתי הזדהות מוחלטת עם קבוצת כדורגל או כדורסל או בכלל עם קבוצה כלשהי, כשם שמיטב חבריי חשים. לעומת זאת, חברי הטוב **איל האדום** הסכים להתראיין למדור הנוכחי בתנאי שצבעו של המדור, או לפחות צבעו של השם שלו, יהיה, איך לא, **אדום**. ואכן, **איל האדום** הוא אוהד שרוף של **הפועל תל אביב** עוד מגיל שש. אגב, לטענתו הוא אוהד את **הפועל תל אביב** בכלל, לא רק בכדורגל או בכדורסל, וגם אם הם יקימו קבוצת דוקים.

קדחת המגרש

כאיש מקצוע בעיקר בפן המנטלי, אני יודע כמה דברים על משחקי הכדור התחרותיים והאמוציונליים. ואולם, מזהירים ככל שיהיו הזיכרונות, כמה אפשר לאהוד קבוצה שכל משחק שלה מסתיים בתוצאת 0:0 משמימה! היטיב לתאר זאת אריק איינשטיין המנוח, גדול זמרי ישראל אי פעם, שהיה אוהד נאמן וידוע של **הפועל**, בשירו "סע לאטי": "ואיזה מסכנים האוהדים שאוכלים להם את הלב".

"לאהוד קבוצת כדורגל זה כמו לאהוב את הבית שלך; גם כשקשה לא עוזבים אותו", אמר אחד מגדולי הכדורגלנים האיטלקים, פרנציסקו טוטי, לקראת סיום הקריירה שלו בקבוצה המיוחדת של רומא, שבה שיחק כל חייו. "הוא מעולם לא התפתה לעזוב את הבית! אתה מבין?!", אומרשואל **האדום**. "זה טבעו באוהדים אמיתיים כה עמוק, ממש כמו אמונה דתית".

איל האדום סיפק לי כמה תובנות והסברים

על מהות האהדה האמיתית, זו שאינה יודעת גבולות. כהתחלה, הוא הפנה אותי לקרוא את ספרו של ניק הורנבי - "אהבה על הדשא" (נקרא גם "קדחת המגרש"). "זהו ספר הכדורגל הטוב ביותר שנכתב", הסביר לי **האדום**. "הורנבי הנפלא הוא אוהד שרוף של קבוצת הכדורגל ארסנל, ובספרו הוא כתב על שתי האהבות הגדולות בחייו - אהבתו לקבוצה לצד האהבה הרומנטית בחייו. למעשה, גם האהבה לקבוצתו רומנטית מאוד".

הספר נהפך לרב מכר ונמכר ביותר ממיליון עותקים, ועובד גם לשתי הפקות קולנוע - בבריטניה (1997) ובארצות הברית (2005), עם ג'ימי פאלון ודרו ברימור). "לטעמי", טוען בחום **איל האדום**, "המילים הכתובות תמיד טובות יותר, במיוחד כשהן מגיעות מהורנבי, שכתב את הספר מדם לבו ושילב בו את אהבתו הגדולה למשחק ואת החיבור הבלתי נתפס והמדהים לקבוצה האהודה לצד האהבה הרומנטית לבנות המין השני".

סולידריות קבוצתית

אדם יכול לאהוב את הקבוצה ולעודד אותה, אך גם לשפוט אותה ולקלל אותה. בכל מצב אהדתו אליה לא תשתנה. הוא לא יעזוב אותה לעולם, יאהב אותה עד עמקי נשמתו ויישאר נאמן לה כל חייו. גם בישראל נכתב ספר על אוהדי הכדורגל - "הו, איזו מלחמה מענגת! אוהדי כדורגל ישראלים", מאת: אמיר ברפרת.

אהדת קבוצות כדורגל היא תופעה חברתית בעלת היקף עצום. היא החלה עם הקמתן של קבוצות קטנות של אוהדים בבתי ספר פרטיים בבריטניה, ומקיפה היום מיליוני אוהדים שצופים במשחקים במגרשים או באמצעות המסכים למיניהם.

האוהד המסור צופה פיזית במשחקי הקבוצה ונעזר גם בשידורי הטלוויזיה כשאינו יכול להגיע למגרשים. אוהד זה רואה עצמו כחלק מקבוצת האוהדים של הקבוצה ותורם לקבוצה מזמנו וממרצו.

מחקרים שעוסקים בחיי היומיום של אוהדי כדורגל מתארים בפרוטרוט את ההשפעה הרבה של אהדת הקבוצה על חייהם. מתברר כי בשלב מסוים, לאחר שהם מחליטים מהי הקבוצה הנבחרת ומשקיעים בה משאבים כספיים ורגשיים, האוהדים אינם חופשיים עוד לבחור ונהפכים למושעבדים לדפוס החיים המשותף לקהילת האוהדים ולחלק ממנה. קהילה זו תקבע את הופעתם והתנהגותם של האוהדים - מה ילבשו, אילו שירים ישירו, מהן התנועות שיעשו במגרש ואילו פרשנויות יאמצו לגבי הנעשה במשחק. רבים מהאוהדים רוכשים צעיף או חולצה בצבעי המועדון, מה שמגביר את תחושת הסולידריות שלהם כלפי הקבוצה.

איל האדום מכריז כעובדה שאין עליה עוררין: "אצלי הכול **אדום**. הצבע של הקבוצה מהצד הלא נכון של העיר אינו קיים מבחינתי. אני יכול לקבל ולהבין מכתב ששלח אבא לגננת של בנו: 'גננת יקרה, עומרי לא ילבש חולצה בצבע X ביום רביעי. אם זוהי חובה מבחינתך, אני מודיע לך כבר עתה שעומרי לא יחוש בטוב ביום רביעי ולכן לא יגיע לגן'".

האוהד המושבע מחפש באובססיות מידע על קבוצתו. הוא קורא בבוקר את מדורי הספורט, מנוי על שידורי הספורט בכבלים, צופה באדיקות במשחקי הקבוצה המשודרים בטלוויזיה או מחפש לינק לצפייה בשידוריהם באינטרנט.

חבר המושבעים

מחקרים מראים שרוב אוהדי הכדורגל "רכשו" את אהדתם לקבוצה עוד בילדותם המוקדמת. רבים מהם מדווחים כי אביהם לקח אותם למשחקים של הקבוצה עוד בהיותם בגן או בבית הספר היסודי ושהם שמעו על נפלאותיה מאז שהם זוכרים את עצמם. שיר אהדה המבטא זאת נפלא פותח במילים: "מהיום שבו נולדתי, אבא ככה לי אמר: שאני אוהד".

יש גם אוהדים מושבעים שהאהדה שלהם לא

הונחלה אצלם בגיל מוקדם. חלקם הושפעו מחברים ואחרים החלו לאהוד את הקבוצה שלהם בעקבות הזדהות עם מקום המגורים או עם המפלגה שעמם מזוהה הקבוצה. יש גם רמות שונות של אהדה. יש אוהדים המסתפקים בהערצת הקבוצה ובצפייה במשחקיה באמצעי המדיה השונים, ויש אוהדים שרוכשים כרטיסים וצופים במשחקים באצטדיון. אוהדים אדוקים יותר רוכשים מנוי עונתי ובאים לכל משחקי הבית של הקבוצה ואף למשחקי החוץ. אוהד אדוק במיוחד, שמעריך מאוד את הקבוצה, מכונה "אוהד שרוף".

יש המשווים את סדר יומו של האוהד המושבע לסדר יומו של אדם דתי. סדר היום אינו מוכתב על ידי האוהד עצמו, אלא הוא מעין טקס מתמשך שבו האוהד "עובד את קבוצתו".

יש אף חוקרים שטוענים כי אהדה ספורטיבית משמשת תחליף למסגרות הזדהות ולעוגנים משמעותיים בחיי הפרט התואמים למסגרות דתיות, שנחלשו במהלך המאה הקודמת. ג'ורג' אורוול

הגדיל לעשות וקרא ליריבות הספורטיבית "מלחמה בלי יריות".

העיקר לעשות

איל האדום מציין כי קיים סוג נוסף של אוהדים - "אוהדי הצלחות", המכונים כך בעיקר על ידי האוהדים השרופים. הכוונה היא למי שאוהדים קבוצה מסוימת רק כשהיא מצליחה. זאת בניגוד לאוהדים השרופים, ששרים את תחושותיהם: "אלך איתך לכל מקום", "איפה שתשחקי אני שם", "בניצחונות ובהפסדים, אני איתך לכל החיים" ו"גם אם תפסדי, אנחנו לא נישבר ונעודד אותך יותר".

כמחאה נגד השחקנים שאינם נאמנים למועדון ולרוחו וכביטוי לאהדת האוהדים שאינה תלויה בדבר, נכתב שיר האוהדים, המודיע במפגיע לשחקנים: "שחקנים תקשיבו לנו: בכסף לא קונים אותנו, אנחנו לא שכירי חרב, אנחנו פה גם כשכואב".

איל האדום ואנוכי הכרנו בשנים היפות של **הקבוצה האדומה** של תל אביב. נסענו יחד למילואים והוא ביקש כמה דקות של שקט

צילום: Istock by Getty Images

כדי להקשיב לשירי האליפות של **הפועל תל אביב**. "מוזר", אמרתי לעצמי, "הוא המפקד שלי במילואים וזאת המוזיקה שהוא שומע". לאט ובהדרגה למדתי להבין את חשיבות האהדה לקבוצה ואת כל המשמעויות הנלוות לכך. האמת שזה מצחיק אותי בכל שיחה שלנו מחדש; האהבה המוזרה הזאת לקבוצה הלא אטרקטיבית הזאת. ובכל זאת, נוכחתי לדעת כי המון אנשים מסביבי אוהדים קבוצה מסוימת ברמה מסוימת, וזה גם חלק מהספורט. כמאמן מנטלי וכספורטאי אני נהנה מהתופעה החברתית המעניינת והמצחיקה הזאת של האוהדים. ואולם, חשוב שכולנו נישמע קודם כל לצו השעה, הוא צו הבריאות, ולפיו "נאה דורש, נאה מקיים". לא מספיק לצפות באירועי ספורט או לאהוד קבוצה מסוימת, חשוב יותר לעסוק בספורט. אתם יכולים לצפות במשחק ספורט בטלוויזיה ובו בזמן לרכוב על אופני כושר ניידים או לעשות תרגילי פלאנק (סטטי בטן) ואפילו מתיחות ותרגילי גמישות. העיקר לעשות ולא רק לצפות.

הכותב הוא מאמן מנטלי וגופני לספורטאים ולאילה ששואפים להיות, מאמן טריאתלון (בוגר מכון וינגייט), ספורטאי פעיל-טריאתלט, מרתוניסט, איש ברזל, יזם ומאמן הקבוצה "רצים עם אסף" ונהנה מכל רגע. www.asaflev.co.il